

Działania mobbingowe a budowanie świadomości pracowników

Świadomość społeczna zjawisk związanych z mobbingiem w ostatnich latach znacznie wzrosła. Coraz więcej osób zdaje sobie sprawę ze swoich praw, potrafi rozpoznać nadużycia, nie zawsze jednak osoby te są gotowe w pełni z tej świadomości korzystać. To wielkie zadania dla związków zawodowych, by budować świadomość, ale też wspierać w podejmowaniu konkretnych działań przeciwdziałających mobbingowi.

Psychologiczne aspekty tego, dlaczego pracownicy nie są w pełni gotowi do korzystania ze swoich praw dotyczą kilku istotnych determinant relacji pracownik – pracodawca.

Pierwszą z nich, niezwykle istotną, jest lęk o zatrudnienie, o pozycję zawodową, o awans. Nawet, jeśli sprawcą mobbingu nie jest bezpośredni przełożony, wśród wielu pracowników panuje przekonanie, że “lepiej być przezroczystym i nie rzucać się w oczy”

Tymczasem poniższa tabela pokazuje, że mobbing, to nie tylko oczywiste zachowania o charakterze przemocy, ale również:

Zachowania mobbingowe

Działania utrudniające komunikację	<ul style="list-style-type: none"> • stałe przerywanie wypowiedzi, • uporczywe i nieuzasadnione krytykowanie • ustne groźby i pogróżki • poniżające gesty, spojrzenia lub komentarze
Działania zaburzające relacje społeczne	<ul style="list-style-type: none"> • unikanie przez przełożonego rozmów • ograniczanie możliwości przedstawienia swojego zdania • ignorowanie
Działania naruszające wizerunek pracownika	<ul style="list-style-type: none"> • rozsiewanie plotek • ośmieszanie • zmuszanie do wykonywania prac naruszających godność osobistą • obrażanie słowne (wyzwiska) • insynuacje o charakterze seksualnym
Działania negatywnie wpływające na sytuację zawodową pracownika	<ul style="list-style-type: none"> • niedawanie pracownikowi żadnych zadań do wykonania • odbieranie prac zadanych wcześniej • zlecanie wykonania prac bezsensownych lub zarzucanie wciąż nowymi pracami • nadmierne kontrolowanie
Działania stanowiące zagrożenie dla zdrowia pracownika	<ul style="list-style-type: none"> • grożenie przemocą fizyczną • działania o podłożu seksualnym

- zmuszanie do wykonywania prac szkodliwych dla zdrowia

Drugim, obok lęku, istotnym aspektem psychologicznym jest przekonanie o absolutnym braku symetrii w relacji pracownik – pracodawca. Powoduje to, że pracownik ma skłonność do umniejszania swoich praw, jednocześnie powiększając zakres uprawnień pracodawcy. Zjawisko to bywa widoczne nawet u tych pracowników, którzy nie mają już zatrudnienia w miejscu pracy, w którym dochodziło do mobbingu. Korzystając z pomocy psychologa, niwelując poprzez terapie negatywne skutki mobbingu, często nie są gotowi zwrócić się z roszczeniem do sądu, ponieważ a priori zakładają przegraną. Trudno im uwierzyć, że sąd w istocie da wiarę ich dowodom, widzą pracodawcę, jako silnego, posiadającego nieograniczone zasoby, siebie zaś, jako słabego, podporządkowanego.

Dlatego tak ważne pozostaje budowanie świadomości pracowników, ale również dbanie o ich dobrostan psychiczny, współpraca z psychologami i prawnikami.